

Науковий керівник: к.ф.н. Куковська В.І.

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ РОЗШИРЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. Дана стаття присвячена проблемі розширення словникового запасу старшокласників з метою спілкування англійською мовою. Проаналізовано теоретичні дослідження та практичні розробки, присвячені розширенню словникового запасу англійської мови старшокласників. Методи спілкування в основному спрямовані на усунення страху спілкування. Комунікація відображається на функціональності навчання. Особливу увагу приділено комплексним вправам, розробленим для формування словникових навичок учнів.

Ключові слова: словниковий запас, англійське спілкування, комунікативний підхід, комунікативні стратегії, мовні вправи.

***Abstract.** Today the communicative approach is undoubtedly the most effective way of learning English and focused precisely on the possibility of communication. The communicative approach has been designed primarily to remove the fear of communication. Communicability is manifested in the functionality of learning. Functionality assumes that both words and grammatical forms are learned simultaneously in the activity, taking into account its implementation. Mastering the vocabulary of a foreign language in terms of semantic accuracy, synonymous richness, adequacy and appropriateness of its use is an important task in achieving the main goal of learning a foreign language which is the formation and development of the foreign language communicative competence. Modern foreign language education has set difficult professional tasks for teachers, the main of which is to expand the English vocabulary of high school students. As a specific form of obtaining and publishing information, exchanging ideas, beliefs, impressions, etc., vocabulary plays an important role*

in the process of organizing communication. Unfortunately, in school practice, dictionary work is limited by the curriculum, and students' vocabularies are limited to a minimum of school vocabulary. The article has examined the problematic area of the intensive foreign language learning. Conceptual ideas regarding the formation of communicative competence based on expanding the vocabulary of the English language have been implemented in order to test the developed methodology. Methodological and pedagogical methods of working with vocabulary have been described, mechanisms contributing to the psychological conditions of learning active vocabulary have been determined.

Keywords: *vocabulary, English communication, communicative approach, communicative strategies, language exercises.*

Постановка проблеми. Сучасна іншомовна освіта ставить перед вчителями складні професійні завдання, головне з яких – розширення словникового запасу англійської мови учнів старшої школи. Як специфічна форма отримання та публікації інформації, обміну ідеями, переконаннями, враженнями тощо, людський лексикон відіграє важливу роль у процесі організації спілкування. На жаль, у шкільній практиці словникова робота обмежена навчальною програмою, а словники учнів обмежуються мінімумом шкільної лексики.

Як відомо, метою вивчення іноземної мови є фактичне опанування мови, засвоєння мовних систем і набуття мовних навичок. Однак досвід показує, що в більшості випадків навіть найкращі учні закінчують навчання без особливих мовних навичок, з бідним словниковим запасом і невибагливими граматичними структурами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що проблему вивчення іншомовної лексики досліджують П. Б. Гурвич, І. О. Зимня, В. А. Козирев, М. В. Ляховицький, О. Ю. Дігтяр, А. А. Хохлова, А. А. Нечасва, О. А. Сальникова та ін. Науковці проаналізували складність засвоєння іншомовної лексики, визначили принципи відбору словникового матеріалу, запропонували модель формування словникових навичок та методи і прийоми організації навчального процесу вивчення словникових одиниць, розробили методiku вивчення словникових одиниць. Якісний розвиток словникових навичок є запорукою успішної реалізації іншомовної комунікації,

чим пояснюється зростаючий інтерес науковців до пошуку найбільш ефективних шляхів вивчення іншомовної лексики.

Спеціально проведені дослідження показують, що понад 90% курсів іноземних мов призначені в основному для вивчення мовної системи, а не для оволодіння нею. Основним суб'єктом і об'єктом традиційного методу навчання є вчитель. Він керує видами мовної діяльності, коментує та організовує навчальний процес. Водночас методи і прийоми навчання не спрямовані на формування й розвиток умінь і навичок усного мовлення учнів [1,с.123].

Традиційний метод вивчення англійської також відомий як граматичний переклад. Він включає систематичне вивчення граматичного матеріалу, фонетики, формального перекладу та навичок читання. Учні складають діалоги, запам'ятовують їх, вивчають слова з тем, переказують тексти, практикують письмову граматику. Головні риси цього методу – запам'ятовування матеріалу та ретельність. Традиційний метод характеризується тим, що під час виконання завдання учні повинні оволодіти певним обсягом усіх видів мовної діяльності.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні методики навчання старшокласників розширення англомовного словникового запасу, за допомогою комунікативного підходу вивчення англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. В даний час також широко використовується так званий комунікативний підхід до вивчення мови. Комунікативний підхід у вивченні мови зовсім не нова технологія: він з'явився за кордоном у 1960-х роках, а в нашій країні був запроваджений у середині 1990-х років. Тоді всі, хто вивчає англійську, почали скаржитися, що «всі розуміють, але не можуть говорити». Прихильники комунікаційного методу почали заперечувати проти цієї непослідовності.

З того часу комунікативна методика значно змінилася і набула масового поширення по всьому світу. Спочатку вона передбачала групові заняття з носієм мови. З першого ж уроку навчання велось англійською. Пізніше підхід зазнав деяких змін, і він використовується як у групі, так і на індивідуальних заняттях.

Про його ефективність сказано та написано багато. Результати досягаються за рахунок зведення до мінімуму використання рідної

мови під час проведення занять. При такому підході дуже важливо навчити людину думати іноземною мовою, щоб вона сприймала іноземну мову. Без будь-яких асоціацій з рідною мовою. За такого методу навчання вивчення теоретичних моментів зведено до мінімуму або взагалі відсутнє, а головна увага приділяється живому спілкуванню, тобто розмовній мові. Нерідко зустрічається хибна думка, що при використанні комунікативного підходу вивченню граматики приділяється непросто мало часу. Насправді в процесі навчання велика увага і достатня кількість часу приділяється і лексиці, і граматиці, проте їхнє освоєння не є основною метою вивчення іноземної мови [2,с.191].

Говорячи про навчальні матеріали, що використовуються при комунікативному навчанні іноземної мови, слід зазначити їх практично необмежену різноманітність. Навчальні матеріали відіграють першорядну роль у стимуляції комунікативного використання мови. Традиційно виділяють три основні види навчальних матеріалів: засновані на тексті, засновані на комунікативному завданні, реалії. Комунікативний підхід до викладання англійської мови більше орієнтований на практичні потреби: граматику в обмеженій формі, лексику – якщо потрібні практичні завдання, практику – як життєві ситуації. Обговорення ситуацій з реального життя приковує увагу учнів, викликає інтерес і бажання поділитися своїми ідеями.

Основними позиціями комунікативного навчання іноземної мови є ігрові ситуації, співпраця з партнерами, завдання на пошук помилок, які дозволяють збільшити словниковий запас, а також вчать мислити аналітично. Прихильники багатьох методів спілкування підтримують використання автентичних матеріалів у класі. Це можуть бути різні мовні реалії, такі як журнали, оголошення та газети, або візуальні ресурси (карти, діаграми, таблиці тощо), навколо яких може будуватися комунікація. Головне завдання комунікативних навичок – допомогти учням подолати горезвісний мовний бар'єр. Близько 70% заняття з комунікативного підходу присвячено розмовній практиці на різні теми.

І все ж таки помилково було б вважати, що комунікативний підхід – це виключно розмови англійською мовою. Комунікативний

підхід розрахований на розвиток усного та писемного мовлення, словникового запасу, граматики, навичок аудіювання та читання. Вчитель проходить із учнем три стадії навчання: engagement (залучення), study (вивчення) та activation (активація – використання).

На стадії залучення педагог залучає учня до процесу навчання: ініціює захоплюючу дискусію, пропонує обговорити картинку, проблему, фільм тощо [9,с.160-161].

На стадії активації знань учень виконує різноманітні вправи для закріплення нової граматики та слів. Це може бути продовження обговорення теми, що вивчається, але вже із застосуванням отриманих знань.

Як і будь-який інший спосіб вивчення мови, комунікативний підхід трансформувався з часом, проте його основні принципи не змінилися. До них можна віднести такі:

1. Учень починає говорити англійською з першого заняття. Навіть ті, хто вивчає мову з нуля, на першому уроці опановують пару десятків фраз. Це дозволяє швидко звикнути до звучання мови, запобігає появі мовного бар'єру або позбавляє його.

2. Вивчаючи мову за цією методикою, не потрібно вибирати: говорити вільно чи говорити правильно. Завдання полягає в тому, щоб зробити мову побіжною і грамотною одночасно. При навчанні використовуються сучасні автентичні посібники. Ретельно опрацьовані англійські тексти містять захоплюючий практичний матеріал, який може бути використаний у житті та професійній діяльності.

Вміння говорити грамотно – ось основна навичка, над удосконаленням якої працює комунікативна методика. Учні вчать як говорити на різні теми, а також стежити за правильністю промови. Не секрет, що мовний бар'єр часто розвивається від того, що людина боїться припуститися помилки в розмові. І з цим страхом успішно бореться комунікативний підхід: розвитку навички говоріння присвячено до 70% часу уроку [4,с.30-31].

Комунікативний підхід допомагає зняти і безпосередньо мовний, і психологічний бар'єр: у тих, хто навчається, зникає страх розмовляти англійською мовою. Чим більше і частіше навчається говорити англійською, тим швидше він навчається формулювати

свої думки. А на заняттях з використанням комунікативної методики учні розмовляють більшу частину уроку. Вчитель будує діалог таким чином, щоб учням було цікаво відповідати на запитання і вони могли використовувати знання по максимуму.

Комунікативний підхід вчить зв'язного мовлення, різних розмовних фраз і кліше, які дозволяють згодом говорити швидко.

Учні навчаються не лише чути, а й розуміти англійську мову. На заняттях учні прослуховують та розбирають разом із учителем невеликі аудіо- та відеоматеріали. Зазвичай, такий матеріал використовується як основа для дискусії.

Комунікативний підхід до навчання англійської мови спрямований на розвиток здатності спонтанно говорити на різноманітні теми. У класі в основному використовується лише мова, яку вивчають. Вчителі іноді пояснюють складні нюанси українською, але 90% занять проводяться англійською. Ця технологія не тільки «перенавчає» використовувати англійську мову, але і припиняє перекладати українські фрази англійською і навпаки. Граматику та лексику вивчають для спілкування, а не для того, щоб «ставити галочки». Комунікативний підхід передбачає дуже правильний і простий принцип вивчення граматичних структур: ніхто не може запам'ятовувати теорії напам'ять. Вчитель пояснює те чи інше правило і разом з учнем починає втілювати його в життя, доводячи техніку використання до автоматизму. Знову ж таки, тут з'являється нове слово: ніякого запам'ятовування, лише повторення фактичного використання [5, с.8-9].

Життя не стоїть на місці, і комунікативна методика продовжує розвиватись. Так, її почали використовувати при індивідуальній формі навчання та на онлайн-уроках. Причому комунікативний підхід на заняттях англійською мовою «Скайп» має свої відмінні риси.

1. Індивідуальний підхід. Індивідуальний підхід означає, що вчитель адаптує програму навчання під конкретного учня.

Адже люди відрізняються один від одного і природними властивостями (здібностями), і вміннями здійснювати навчальну та мовленнєву діяльність, і своїми характеристиками як особистості: особистим досвідом, контекстом діяльності, набором певних почуттів та емоцій, інтересами, статусом (становищем) у колективі.

На заняттях англійською за «Скайпом» за комунікативною методикою вся увага педагога зосереджена лише одному учню. Це дозволяє виявити прогалини у знаннях та оперативно усунути їх. Таким чином, учню, що навчається, не буде занадто легко або занадто складно на занятті, у нього буде стимул до розвитку, і в той же час він досконало розумітиме всі теми, що вивчаються.

2. Вибір учням обсягу та типу домашніх завдань. Варто відзначити, що не можна зовсім відмовлятися від домашніх завдань, тому що домашнє завдання – це найкращий спосіб закріпити матеріал у пам'яті та перевірити, наскільки добре він засвоєний. Домашні завдання при комунікативному підході ніколи не бувають нудними – це можуть бути онлайн-тести та кросворди, пісні та різні ресурси англійською для перевірки знань.

3. Використання граматики та лексики як допоміжного матеріалу та вивчення їх автоматично. Як і на звичайних заняттях, на заняттях онлайн учні не вчать сухі формулювання правил. Вони навчаються природному використанню граматичних конструкцій та дійсно корисних слів та виразів на практиці.

4. Максимум практики на занятті. Більшу частину заняття учні вправляються у говорінні. Декілька хвилин відводиться читанню цікавого тексту, який згодом і стає темою для обговорення. Завдання на вдосконалення навичок письма та аудіювання найчастіше даються додому. Так, можна прослухати текст або написати листа, не поспішаючи, у спокійній обстановці. Якщо щось не зрозуміло, учитель обов'язково прийде на допомогу та пояснить усе на уроці. Такий підхід дозволяє заощадити час і позайматися розвитком розмовної мови, адже ця навичка, як правило, освоюється найважче. Завдяки цьому вирішується проблема, описана на початку статті: «все розумію, а говорити не можу» [8, с.3-4].

У комунікативній методикі, незважаючи на відсутність «новизни» та «інноваційного підходу», багато переваг. На сьогоднішній день це, безперечно, найефективніший спосіб вивчення англійської мови.

У повсякденних ситуаціях ті, хто вивчає іноземну мову, часто стикаються з незнайомими словами і фразами, які гальмують їх розуміння мови. Крім того, учні зазнають труднощів у ситуаціях, коли мовний бар'єр заважає їм ефективно виражати себе. Електронні словники стали легким засобом подолання цієї проблеми. Той

факт, що словник мови містить приблизно 300 тисяч слів, має лише теоретичний інтерес для початківця вивчати цю мову. Чи не головним принципом для розумної організації своїх занять, особливо на початковому етапі, є економія слів. Необхідно навчитися запам'ятовувати меншу кількість слів, але робити це якнайкраще.

Слова в процесі функціонування організуються в систему і дозволяють виявити такі взаємозв'язки, які роблять лексико-семантичну систему, що самоорганізується. Тільки впорядкована, систематизована та певним чином організована інформація легше запам'ятовується та легше вилучаються з пам'яті. При необхідності вжити те чи інше слово людина не перебирає весь словник, а якось блискавично обмежує свій пошук.

Дійсно, одним з основних базових завдань щодо іноземної мови є збільшення кількості слів, що активно вживаються, які вдосконалюють рівень грамотності людини і вносять суттєву різноманітність у її мову.

Отже, щоб поповнити словниковий запас англійської, потрібно організувати запам'ятовування нових слів, щоб інформація відкладалася у довгостроковій пам'яті і відтворювалася її активним відділом. Зробити це досить просто, якщо використати сучасні методики запам'ятовування нової інформації.

Як відомо, для найкращого розвитку комунікативних здібностей необхідно освоїти нові методи та стратегії навчання, спрямовані на розвиток таких видів діяльності, як говоріння, читання, письмо та аудіювання. Для вирішення поставлених завдань потрібні певні інтелектуальні вміння, формування лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної компетенції.

При вивченні іноземної мови використовуються комунікаційні стратегії, що сприяють розкриттю та розвитку навичок та здібностей, усунення будь-яких помилок у граматичній галузі та розширенню словникового запасу учнів. Вимоги до рівня сформованості умінь та навичок у процесі навчання іноземних мов включають міжкультурний лінгвістичний аспект, який передбачає наступне [10,с.110-111]:

– сприйняття та адекватне використання відхилення від стандартної норми сучасної англійської мови (діалектні, розмовні, соціально-забарвлені);

– вміння діяти у повсякденних ситуаціях у країні мови, що вивчається;

– усвідомлення значущості досвіду, набутого в рідній культурі, та ступеня його впливу на характер та вчинки людини;

– вміння орієнтуватися в системі цінностей іншої культури та виявляти терпимість до іншої системи цінностей.

Деякі завдання, які фахівці в навчанні іноземних мов пропонують для розширення лексики, є:

– робота з текстами: розуміння тексту на основі певних ключових слів дозволяє інтерпретувати та винести значення слів із контексту, який супроводжує їх, без необхідності використання у час словника;

– пошук асоціацій: вправа рекомендується для актуалізації нових термінів, які пов'язують з певними зображеннями, дефініціями або іншими лексичними одиницями, що асоціюються з ними (синонімами, антонімами або словами, які часто з ними використовуються);

– класифікація: створення сім'ї слів за певною темою або однією семантичною чи граматичною категорією, що дозволяє організувати лексику для подальшого використання у відповідних контекстах;

– вправи з фразами: основна умова для вивчення словникових слів – практика, або у вигляді створення письмових речень, що включають нову лексику, або її застосування в мовленні;

– ігри: використання кросвордів має дидактичну та мотиваційну силу при вивченні нових слів іншими мовами [6].

На жаль, довгий час основним принципом формату побудови старої авторитарної системи мовної освіти були відносини на рівні «вказівка-виконання». Новаторські та творчі ідеї, які дозволяють використовувати ці принципи в новому форматі мовної освіти, викликають у тих, хто навчається, страх і небажання переглядати звичні методи роботи та використовувати більш ефективні інноваційні технології. Хоча загально визнано, що розвиток комунікативних умінь відбувається лише за наявності мотивації та вираженні своєї індивідуальності [7].

Для успішного введення, закріплення та активізації лексики потрібно виділяти психологічний та методичний аспекти, а також

тематичне та ситуативне введення лексики. При першому підході потрібно підбирати лексичні одиниці, найпоширеніші фразові дієслова, ідіоми, використовуючи наочний матеріал, визначення, переклад та метод мовного припущення. Учні складають діалоги, пропозиції, монологи, різні ситуації. Цей етап сприяє закріпленню нової лексики, прискорює процес запам'ятовування. Вивчені лексичні одиниці використовуються у мовних заняттях та граматичних завданнях, встановлюються логічні та асоціативні зв'язки. Усе це полегшує запам'ятовування лексичних одиниць. Весь мовний матеріал систематизується у тематичні групи різної складності. Ці тематичні добірки допомагають нам розробити уроки з певної тематики, враховуючи індивідуальні особливості учнів. Зазначимо, що центр комунікації лежить не в лінгвістичній площині, а в площині спілкування, і це, на наш погляд, допомагає учням брати участь у підтримці розмови та покращенні якості спілкування. Це, своєю чергою, дозволяє їм вступати у контакти, слухати іншого й отримувати зворотний зв'язок, висловлювати себе як особистість, відстоювати свою думку.

Ми погоджуємося з тим, що це особливим чином організоване навчальне спілкування, в ході якого відбуваються пізнавальне засвоєння матеріалу, оволодіння предметом та активний творчий розвиток особистості за допомогою системи керованих групових взаємодій. Найважливішими засадами інтенсивного навчання є такі: особистісно-орієнтоване спілкування; рольова організація навчального процесу; колективна взаємодія; сконцентрованість у створенні навчального матеріалу; мультифункціональність вправ [4, с. 38].

Цікавий і той факт, що навчання мови може якнайкраще резюмувати конкретні дії та форми активності, поведінку чи процеси мислення, які учні використовують для підвищення їхнього власного навчання мови. Вони навчаються не лише слухати себе, а й промовляти свої думки, вступати в комунікацію із представником іншої культури. Потрібно заохочувати учнів до співпраці, організовувати конференції та тематичні зустрічі з носіями мови, до проведення дослідницької роботи в інтернет-проектах.

Наступним прийомом, який використовується у роботі для

розширення лексичного запасу, є запам'ятовування ситуативно введених лексичних одиниць. Близькість знань до реального життя робить їх більш зрозумілими. Саме використання яскравих методик, що запам'ятовуються, є ситуативно-виправданим, а також творчим і цікавим, тому що нові умови життя ставлять нові завдання [5,с.9-10].

Вчителю англійську мову у школі потрібно викладати з наочною демонстрацією, використовуючи ілюстративний матеріал (малюнки, фотографії, відео, різні схеми), застосовується переклад з поясненням найбільш незрозумілих моментів, пояснюються лексичні одиниці з допомогою дефініцій, синонімів, антонімів для систематизації слів, застосовується прийом мовної гіпотези (міжнародні слова, жести, міміка, контекст). На етапі активізації лексичних одиниць учні мають виконувати різноманітні творчі вправи:

- складати міні-ситуації з інсценуванням діалогів від імені різних героїв, використовуючи зображення, пози, жести, міміку, символи, знаки;
- складати монологи із застосуванням нових лексичних одиниць на основі плану;
- відпрацьовувати елементи мовного матеріалу у передмовних вправах;
- взаємодіяти у природних ситуаціях спілкування, де структурно завершені дії використовуються у функції спілкування.

На уроках учні повинні вміти використовувати такі комунікаційні стратегії:

1. Роз'яснювати слова та фрази, які вони хочуть сказати, коли не володіють англійською мовою на високому рівні.
2. Реагувати адекватно, коли вони стикаються із незнайомими словами чи фразами англійською мовою.
3. Виправляти, коли учні неправильно використовують англійське слово.

Збільшення частотності іншомовних слів призводить до численних помилок у їх розумінні.

Про те, як збільшити словниковий запас іноземної мови, замислюється будь-яка людина, яка займається її поглибленим вивченням. Цей аспект є першочерговим досягненням успіху.

Одне з основних базових завдань щодо іноземної мови – це збільшення кількості активно вживаних слів, що підвищує рівень грамотності людини і вносить суттєве розмаїття у його мову. Щоб якісно запам'ятовувати нові слова, потрібно витратити чимало часу та докласти максимум зусиль.

Завдання новачка полягає в тому, щоб якнайшвидше освоїти найнеобхідніші слова та висловлювання, активного мінімуму яких буде достатньо для того, щоб почати розмовляти англійською мовою.

Такий «активний мінімум» пропонує нам знаменитий шведський поліглот Гуннемарк Ерік, автор книги «Мистецтво вивчати мови», який вивчив безліч мов і дійшов цікавого висновку: активний запас слів спочатку вивчення мови – це приблизно 400-500 основних слів і близько 150 «штампових» виразів [3].

Автор склав списки цих слів та виразів і назвав ці списки «Мінілекс» та «Мініфраз». Такий курс вивчення англійської мови називається «експрес-курс», тому що він розрахований на швидке освоєння основних та необхідних слів та виразів. «Мінілекс» та «Мініфраз» призначені для тих, хто тільки починає вивчати англійську мову.

Вивчення мовного матеріалу дозволило йому визначити три рівні, які дають хороший орієнтир початківцю:

– рівень А («базовий словниковий запас»): 400-500 слів достатньо, щоб «покрити» приблизно 90% всіх слововжитків при повсякденному усному спілкуванні або близько 70% нескладного письмового тексту;

– рівень Б («мінімальний словниковий запас», «міні-рівень»): 800-1000 слів достатньо, щоб «покрити» приблизно 95% всіх слововжитків при повсякденному усному спілкуванні або близько 80-85% письмового тексту;

– рівень В («середній словниковий запас», «меді-рівень»): 1500-2000 слів достатньо, щоб «покрити» приблизно 95-100% всіх слововжитків при повсякденному усному спілкуванні або близько 90% письмового тексту [6].

Концептуальною основою для визначення цільового призначення розширення словникового запасу, змісту та навчальних стратегій служить саме соціокультурний підхід до

мовної освіти, на основі якого учні формували б знання про реальність та традиції країни та включалися б у діалог культур. Велику роль у розширенні лексичного запасу відіграють додаткове читання, перегляд відеофільмів, позакласні заходи та зустрічі з носіями мови, участь у дослідницькій роботі, в інтернет-проектах, різні лексичні вправи тренувального характеру, наочність при введенні іншомовного матеріалу, відпрацювання ситуативно-мовленнєвого контакту, це все складає комунікативний компонент навчання англійської мови.

Висновки. Отже, виходячи з вище викладеного матеріалу слід відзначити, що комунікативний підхід до вивчення англійської підійде абсолютно всім, він значно збільшить словниковий запас учня, а комплексні вправи допоможуть налагодити продуктивність впродовж навчання та збільшать ефективність вивчення англійської мови (особливо оцінять його ті, хто мав неприємний досвід вивчення мови за старовинними підручниками). Комунікаційні технології якраз орієнтовані на можливість спілкування. З чотирьох «китів», на яких базується будь-яке мовне навчання (читання, письмо, говоріння, аудіювання), двом останнім приділяється особлива увага. Методи спілкування в основному спрямовані на усунення страху спілкування. Комунікація відображається на функціональності навчання. Функція передбачає одночасне вивчення слова і граматичної форми під час діяльності з урахуванням її виконання. Зі сказаного вище можна зробити висновок, що спілкування є необхідним у процесі навчання, оскільки воно допомагає переконатися, що спілкування відбувається за відповідних умов, таких як врахування індивідуальності кожного учня, функції навчання, характеру ситуації спілкуватися.

Література:

1. Гурвіч П. Б., Кудряшов Ю. А. Загальна методика навчання іноземних мов: хрестоматія, 2011. 360 с.
2. Дігтяр О. Ю. Організація лексичного матеріалу та його засвоєння як фактор, що зумовлює ефективність навчання іншомовної лексики: англійська мова, середній ступінь шкільного навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Володимир, 2009. 191 с.
3. Зимова І. А. Педагогічна психологія: навч. для вузів. 3-тє вид.,

2010. 447 с.
4. Козирев В. А., Черняк В. Д. Мовна освіта та мовна особистість / *Universum: Вісник Герценівського університету*, 2018. С. 30-36.
 5. Лебедев О. Є. Компетентнісний підхід освіти: шкільні технології, 2014. С. 7–11.
 6. Методичні рекомендації про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021-2022 навчальному році. URL: https://drive.google.com/file/d/0B1Yx7IomBq9_Vm9NdTdoVVJyQlE/view (дата звернення 02.09.2022).
 7. Панюшкіна О. А. Практика застосування нових технологій для збагачення словникового запасу у процесі вивчення іноземних мов. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/praktika-primeneniya-novyh-tehnologiydlya-obogascheniya-slovarnogo-zapasa-v-protssesse-izuchenia-inostrannyh-yazykov> (дата звернення: 01.09.2022)
 8. Сальникова О. А. Що включає комунікативна компетенція? «Початкова школа плюс До та Після», 2011. С. 1-5.
 9. Сурженко О. Ю. Комунікативна методика проти традиційного методу навчання іноземної мови, 2015. С. 160–162.
 10. Хохлова А. А., Нечаєва А. А. Комунікативні ігри навчання іноземної мови у технічному вузі, 2016. С. 110-115.